

บทที่ ๗

การวิเคราะห์อุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต

ในบทนี้เป็นการวิเคราะห์อุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตในด้านธรรมชาติของอุตสาหกรรม พื้นฐานของผู้รับช่วงการผลิตซึ่งรับช่วงการผลิตมาจากโรงงานอุตสาหกรรมใหญ่ในเมืองมาทำการผลิตต่อในหมู่บ้าน รวมทั้งการวิเคราะห์ในด้านรายได้ ผลกระทบของอุตสาหกรรม และอนาคตของอุตสาหกรรมในประเภทนี้

การวิเคราะห์ในบทนี้ จะใช้อุตสาหกรรมทอผ้าไหมบ้านนาแก อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดนครราชสีมาเป็นหลัก และจะวิเคราะห์อุตสาหกรรมซ่อมปะแหวนบ้านสาเกี๋ยกับอุตสาหกรรมทำผ้าห่มบ้านโพนสวรรค์ จังหวัดหนองคาย ประกอบเพื่อเสริมในเชิงคุณภาพ ซึ่งจะแยกวิเคราะห์เป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

๗.๑ พื้นฐานของผู้รับช่วงการผลิต

อายุของผู้รับช่วงการผลิตส่วนใหญ่อยู่ในวัย ๒๐-๓๐ ปี และมีครอบครัวแล้ว ดังที่ได้วิเคราะห์แล้วในบทต้นๆ ว่าอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตมีความเหมาะสมกับผู้ที่ เป็นแม่บ้านทำงานอยู่กับบ้าน โดยเฉพาะงานทอผ้าไหม ซ่อมปะแหวน หรือ ทำผ้าห่ม เหล่านี้ล้วนเป็นงานที่เหมาะสมกับสุภาพสตรี ดังนั้นจึงไม่แปลกที่สตรีในวัยทำงานที่มีครอบครัวจะเข้าสู่อุตสาหกรรมนี้ แต่สตรีที่เป็นโสดมักชอบทำงานในโรงงานมากกว่า เพราะงานในโรงงานมีเพื่อนมากมาย แต่งานที่ทำที่บ้านหากเป็นโสดและไม่มีภาระครอบครัวจะเกิดความเหงา และไม่สนุกสนาน ต่างกับผู้ที่ มีครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบงานในบ้านไม่สามารถไปทำงานที่อื่นได้ การรับงานไปทำที่บ้านค่อนข้างเหมาะกว่า รายละเอียดดังแสดงในตาราง ๑๕

ตาราง ๑๕ ตารางแสดงอายุ และสถานภาพสมรส ของผู้ผลิตในอุตสาหกรรมรับช่วงผลิต

รายการ	จำนวน (ร้อยละ)
อายุ	
น้อยกว่า ๒๐ ปี	๑๕.๗
๒๐-๓๐ ปี	๕๔.๓
มากกว่า ๓๐ ปี	๓๐.๐
รวม	๑๐๐.๐
สถานภาพสมรส	
โสด	๔๔.๓
สมรส	๕๕.๖
รวม	๑๐๐.๐

ผู้รับช่วงต่อการผลิตจากโรงงานส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวมากกว่า ๕ คน ซึ่งเป็นครอบครัวใหญ่ รองลงมา มี ๓-๔ คน คือมีสามีภรรยาและบุตร ส่วนบางครอบครัวก็มีบิดาหรือมารดาด้วย และสมาชิกในครอบครัวร่วมทำงานในอุตสาหกรรม ๑-๒ คน จะมีบางครอบครัวเท่านั้นที่มีสมาชิกในครอบครัวร่วมทำงาน ๓-๔ คน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นตัวแม่บ้านเอง และอาจเป็นแม่สามีหรือแม่ตัวเองที่อยู่ร่วมในครอบครัวร่วมทำงานในอุตสาหกรรมด้วย และในด้านอาชีพของครอบครัวที่ถือได้ว่าเป็นอาชีพหลัก ครอบครัวของผู้รับช่วงต่อการผลิตก็เหมือนกับครอบครัวที่ทำอุตสาหกรรมหมู่บ้านอื่นๆคือ ทำอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก รองลงไปคือทำงานรับจ้าง และมีบางส่วนที่มีสมาชิกในครอบครัวบางคนทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมแบบเต็มเวลาคับ รายละเอียดยังแสดงในตาราง ๒๐

ตาราง ๒๐ แสดงสมาชิกในครอบครัว อาชีพ และจำนวนคนในครอบครัวที่ทำงานใน
อุตสาหกรรม ของผู้รับช่วงการผลิต

รายการ	จำนวน (ร้อยละ)
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	
๑-๒ คน	๔.๓
๓-๔ คน	๔๔.๓
มากกว่า ๕ คน	๕๑.๔
รวม	๑๐๐.๐
จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ทำงาน ในอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต	
๑-๒ คน	๘๑.๔
๓-๔ คน	๑๘.๖
รวม	๑๐๐.๐
อาชีพหลักของครอบครัว	
การเกษตร	๕๗.๓
รับจ้าง (รับจ้างรายวัน)	๒๑.๔
ทำงานในโรงงาน (เป็นคนงานประจำ)	๒๑.๓
รวม	๑๐๐.๐

ในด้านการผลิตทางการเกษตรของครอบครัวผู้รับช่วงต่อการผลิต ส่วนใหญ่จะมีที่ดินทำกินประมาณ ๕-๑๐ ไร่ รองลงไปที่มีน้อยกว่า ๕ ไร่ และผลผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่จะบริโภคในครัวเรือน รองลงไปที่ตอบว่าผลผลิตทางการเกษตรได้ขายบางส่วนและขายทั้งหมด ตามลำดับ ในด้านรายได้จากการเกษตรของครอบครัวเป็นรายปี ส่วนใหญ่จะไม่มีรายได้ในส่วนนี้เพราะผลผลิตทางการเกษตรมิได้ขายแต่ใช้บริโภคในครัวเรือน รองลงไปที่มีรายได้อยู่ในช่วง ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท และ ๒,๐๐๑-๕,๐๐๐ บาท ตามลำดับ และในด้านการเป็นแรงงานทางด้านการเกษตรของครอบครัว ผู้รับช่วงต่อการผลิต

ส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองเป็นแรงงานเสริมทางด้านการเกษตรเท่านั้น ดังนั้นการมาทำงานด้านอุตสาหกรรมรับช่วงต่อการผลิตจึงไม่กระทบต่ออาชีพทางการเกษตรของครอบครัวแต่อย่างใด รายละเอียดดังแสดงในตาราง ๒๑

ตาราง ๒๑ แสดงการผลิตทางการเกษตรของครอบครัวของผู้รับช่วงต่อการผลิต

รายการ	จำนวน (ร้อยละ)
ขนาดที่ดินถือครองทางการเกษตรของครอบครัว	
ไม่มี	๗.๒
น้อยกว่า ๕ ไร่	๓๑.๔
๕-๑๐ ไร่	๔๑.๔
๑๑-๒๐ ไร่	๑๗.๒
มากกว่า ๒๐ ไร่	๒.๘
รวม	๑๐๐.๐
ผลผลิตที่ได้จากการทำการเกษตรของครอบครัว	
ขายผลผลิตที่ได้ทั้งหมด	๒๑.๔
ขายผลผลิตที่ได้บางส่วน	๓๕.๗
ผลผลิตที่ได้ใช้บริโภคทั้งหมด	๔๒.๙
รวม	๑๐๐.๐
รายได้จากการเกษตรของครอบครัวต่อปี	
ไม่มี (ไม่ได้ขาย)	๔๒.๙
น้อยกว่า ๒,๐๐๐ บาท	๒.๘
๒,๐๐๑-๕,๐๐๐ บาท	๒๑.๔
๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท	๒๘.๖
มากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๔.๓
รวม	๑๐๐.๐

รายการ	จำนวน (ร้อยละ)
การเป็นแรงงานในการทำการเกษตร	
ของครอบครัว	
เป็นแรงงานหลัก	๓๗.๑
เป็นแรงงานเสริม	๓๗.๒
รวม	๑๐๐.๐

๗.๒ ลักษณะของการเข้ามาทำงานและรายได้ของผู้รับช่วงการผลิต

ในการเข้าร่วมทำอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตส่วนใหญ่จะมีการแนะนำต่อกัน ผู้รับช่วงการผลิตว่าเครื่องได้รับการแนะนำจากเพื่อนหรือญาติในการเข้าร่วมใน อุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต มีผู้ไปติดต่อโรงงานขอรับช่วงการผลิตเองโดยตรงไม่มากนักเมื่อเทียบกับการแนะนำต่อกัน ซึ่งแสดงว่าการเข้าร่วมในอุตสาหกรรมนี้ช่องทางของ ข่าวสารการติดต่อที่สำคัญคือการแนะนำต่อกัน การประชาสัมพันธ์ของโรงงานเพื่อให้ ชาวบ้านเข้ามาติดต่อเองจะได้ผลน้อยกว่า ดังนั้นการให้คนที่รับงานอยู่ก่อนแล้วชักชวน เพื่อนๆหรือญาติเข้ามาร่วมงานจะเป็นวิธีที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของชาวอีสานด้วยที่มัก จะทำตามๆกัน หรือเชื่อคนใกล้ชิดมากกว่าเชื่อการประชาสัมพันธ์ของโรงงานโดยตรง

และในด้านประสบการณ์การทำงาน ส่วนมากทำงานรับช่วงการผลิตมานานเกิน ๕ ปี แล้ว ทั้งนี้แสดงว่าอุตสาหกรรมลักษณะนี้มีมานานและเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่บ้าน หากใครสนใจก็เข้าร่วมได้ด้วยความสมัครใจ รายละเอียดดังแสดงในตาราง ๒๒

ตาราง ๒๒ การเข้าร่วมในอุตสาหกรรมและระยะเวลาการทำงานที่ได้ทำมาแล้ว
ของผู้รับช่วงการผลิต

รายการ	จำนวน (ร้อยละ)
การเข้าร่วมในอุตสาหกรรม	
ของผู้รับช่วงการผลิตในตอนเริ่มแรก	
โดยการชักชวนของเพื่อน	๓๐.๐
โดยการชักชวนของญาติ	๔๕.๗
โรงงานเข้ามาติดต่อโดยตรงในหมู่บ้าน	๒๔.๓
รวม	๑๐๐.๐
ระยะเวลาที่ได้ทำงานมาแล้ว	
๑-๒ ปี	๑๐.๐
๓-๕ ปี	๒๐.๐
มากกว่า ๕ ปี	๗๐.๐
รวม	๑๐๐.๐

ในด้านรายได้ ชั่วโมงการทำงาน และทักษะต่ออาชีพ ของผู้รับช่วงการผลิต จากการศึกษาพบว่า รายได้โดยเฉลี่ยของผู้รับช่วงการผลิตอยู่ในช่วง ๑,๐๐๐ - ๒,๐๐๐ บาท ต่อเดือน จะมีส่วนน้อยที่มีรายได้สูงถึงเกือบ ๕,๐๐๐ บาท ต่อเดือน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมประเภทอื่นที่ได้วิเคราะห์ผ่านมาแล้ว จะเห็นว่าอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ดี แต่หากพิจารณาว่ารายได้ที่ได้ต้องเสียค่าอาหารเอง ก็ดูไม่สูงกว่าอุตสาหกรรมใช้ฝีมือเท่าไรนัก แต่อุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตมีข้อดีกว่าตรงที่เวลาการทำงานไม่ต้องถูกควบคุมมากนัก เพียงถูกควบคุมเรื่องมาตรฐานของผลิตภัณฑ์เท่านั้น ส่วนรายได้ก็ขึ้นอยู่กับปริมาณที่ทำ เหมือนอุตสาหกรรมหมู่บ้านชนิดอื่นๆ เช่น อุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตทอผ้าไหมจะมีรายได้ตามความยาวของผ้าไหมที่ทอได้ อุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตซ่อมปะแหวนผู้รับช่วงการผลิตก็จะมีรายได้รวมชิ้นงานที่ทำ ถ้าทำมากก็ได้มาก ซึ่งเหมือนกับอุตสาหกรรมทำผ้าห่ม ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต รายได้ก็ขึ้น

อยู่กับจำนวนเงินที่ทำได้เช่นกัน

ในด้านจำนวนชั่วโมงการทำงาน ผู้รับช่วงการผลิตจะใช้เวลาทำงานประมาณ ๘-๑๐ ชั่วโมงต่อวัน และบางส่วนก็น้อยกว่า ๘ ชั่วโมงต่อวัน แต่ทั้งนี้จำนวนชั่วโมงที่ทำงานจะไม่ต่อเนื่องกัน เพราะเป็นการทำงานอยู่กับบ้าน อาจจะมีกิจกรรมต่างๆในช่วงระยะเวลาที่ทำซึ่งก็สามารถพักงานไปแล้วกลับมาทำต่อได้ ดังนั้นจำนวนชั่วโมงการทำงานในที่นี้หมายถึงจำนวนชั่วโมงที่ทำงานโดยประมาณเท่านั้นซึ่งเป็นการประมาณโดยผู้รับช่วงต่อการผลิตเป็นผู้ประมาณเอง

ผู้รับช่วงการผลิตจะทำงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ในฤดูแล้งมาก เพราะว่างจากฤดูการเกษตร แต่ที่ทำตลอดปีก็มีเพราะบางคนไม่ได้ทำการเกษตรหรือไม่ได้เป็นแรงงานหลักในการเกษตรก็ไม่มีงานอะไรอื่นสามารถทำงานอุตสาหกรรมได้ตลอดปี และก็มีบางส่วนทำงานอุตสาหกรรมไม่เป็นเวลาแน่นอน

ในด้านทักษะเกี่ยวกับงานอุตสาหกรรมมีทำอยู่ มีผู้รับช่วงการผลิตเห็นว่างานที่ทำเป็นงานหลักกับที่เห็นว่างานที่ทำเป็นงานรองมีจำนวนไล่เรียงกัน คือประมาณเกือบครึ่งต่อครึ่ง

ส่วนงานอื่นที่ผู้รับช่วงการผลิตเคยทำมาก่อนที่จะมาทำงานอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต พบว่า เกือบครึ่งที่ผู้รับช่วงการผลิตยังไม่เคยทำงานอื่นมาก่อนเลย มาทำงานรับช่วงการผลิตเป็นงานแรก รองลงไปคือเคยทำงานด้านการเกษตรของครอบครัวมาก่อน และมีบางส่วนที่เคยทำงานรับจ้างมาก่อน ที่น่าสนใจคือพวกที่เคยทำงานรับจ้างมาก่อนและเปลี่ยนมาเป็นการทำงานในอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตเป็นเพราะ งานที่ทำอยู่เดิมไม่มีอะไรทำ และอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่างานรับจ้างได้รายได้ไม่ดีเท่าอุตสาหกรรมและเป็นงานที่เหนื่อยกว่าด้วย รายละเอียดแสดงในตาราง ๒๓

ตาราง ๒๓ แสดงรายได้ จำนวนชั่วโมงการทำงาน และทักษะต่ออาชีพที่ทำอยู่ ของผู้รับช่วงการผลิต

รายการ	จำนวน (ร้อยละ)
รายได้ที่ได้จากอุตสาหกรรมต่อเดือนต่อคน	
๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ บาท	๕๐.๐
๒,๐๐๑-๕,๐๐๐ บาท	๑๐.๐
รวม	๑๐๐.๐

รายการ	จำนวน (ร้อยละ)
จำนวนชั่วโมงที่ทำงานอุตสาหกรรมในวัน	
น้อยกว่า ๘ ชั่วโมง	๓๘.๖
๘-๑๐ ชั่วโมง	๖๑.๔
รวม	๑๐๐.๐
ช่วงระยะเวลาที่ทำงานอุตสาหกรรม	
เฉพาะช่วงฤดูแล้ง	๕๑.๔
ทำงานตลอดปี	๒๘.๖
ไม่แน่นอน	๒๐.๐
รวม	๑๐๐.๐
ทักษะต้องงานอุตสาหกรรมที่ทำอยู่	
ถือเป็นงานหลัก	๕๑.๔
ถือเป็นงานเสริม	๔๘.๖
รวม	๑๐๐.๐
งานที่เคยทำมาก่อนที่จะทำอุตสาหกรรม	
ไม่เคยทำงานมาก่อน	๔๑.๔
เคยทำการเกษตรมาก่อน	๓๘.๖
เคยทำงานรับจ้างมาก่อน	๒๐.๐
รวม	๑๐๐.๐

๒.๓ ทักษะของผู้รับช่วงการผลิตและแนวโน้มของอุตสาหกรรม

การพิจารณาทักษะของผู้รับช่วงการผลิตในอุตสาหกรรมก็เพื่อดูว่าผู้ทำงานอุตสาหกรรมที่สามารถเป็นรายได้เสริมให้ครอบครัวนั้น มีความพึงพอใจในลักษณะงานหรือไม่ อย่างไร จากการศึกษาพบว่าผู้ที่รับช่วงการผลิตส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่องานและลักษณะของงานที่ทำ มีความตั้งใจทำงานอุตสาหกรรมที่ทำอยู่ต่อไป ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงลักษณะงานหรืออาชีพอย่างอื่น เพราะไม่มีทักษะในอาชีพอื่น และเกรงว่าอาชีพอื่นจะมี

รายได้ไม่ดีเท่า ซึ่งแสดงว่าผู้รับช่วงการผลิตยังคงพอใจลักษณะของงานที่ทำรวมทั้งรายได้ด้วย จึงยังไม่ต้องการเปลี่ยนงาน ส่วนผู้ที่ต้องการเปลี่ยนงานซึ่งมีส่วนหนึ่งแต่ไม่มากนัก เป็นเพราะหวังว่างานอื่นจะให้รายได้ที่มากกว่าที่ทำในปัจจุบัน รายละเอียดดังแสดงในตาราง ๒๔

ตาราง ๒๔ ความพึงพอใจในงานอุตสาหกรรมที่ทำอยู่ และความประสงค์ที่จะเปลี่ยนงาน

รายการ	จำนวน (ร้อยละ)
ความพึงพอใจในอุตสาหกรรมที่ทำอยู่ (พึงพอใจในงาน)	
พอใจ	๗๒.๕
ไม่พอใจ	๒๗.๕
รวม	๑๐๐.๐
ความตั้งใจที่จะเปลี่ยนอาชีพ	
ต้องการจะเปลี่ยน	๒๘.๖
ไม่ต้องการจะเปลี่ยน	๗๑.๔
รวม	๑๐๐.๐
เหตุผลที่ต้องการเปลี่ยนงาน (กรณีที่ต้องการเปลี่ยน)	
งานอื่นน่าสนใจกว่า (ทำงานสนุกกว่า)	๘.๕
งานอื่นมีรายได้ดีกว่า	๒๐.๑
ไม่ต้องการเปลี่ยนงาน	๗๑.๔
รวม	๑๐๐.๐
เหตุผลที่ไม่ต้องการเปลี่ยนงาน (กรณีที่ไม่ต้องการเปลี่ยน)	
ไม่แน่ใจในรายได้ อาจจะได้น้อยกว่าที่เป็นอยู่	๒๐.๐
ไม่มีความรู้และทักษะที่จะทำอาชีพหรืองานอื่น	๕๑.๔
ต้องการเปลี่ยนงาน	๒๘.๖
รวม	๑๐๐.๐

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างรายได้ที่ได้วิเคราะห์แล้วตอนต้นว่าอยู่ในเกณฑ์ดีหากเทียบกับอุตสาหกรรมหมู่บ้านประเภทอื่นๆ กับความพึงพอใจในงานอุตสาหกรรมของผู้รับช่วงการผลิตที่ทำอยู่ แม้ว่าส่วนใหญ่จะพอใจกับรายได้และลักษณะงาน แต่ก็มีส่วนหนึ่งต้องการเปลี่ยนงาน ทั้งการรับช่วงต่อการผลิตในอุตสาหกรรมใหม่ๆ และรวมทั้งการเปลี่ยนอาชีพไปทำงานอื่น แม้ว่าเป็นจำนวนไม่มากนัก แต่หากพิจารณาสัดส่วนเทียบกับทั้งหมดก็เป็นจำนวนไม่น้อยทีเดียว แสดงว่าในอนาคตอุตสาหกรรมที่ชาวบ้านรับช่วงการผลิตมาทำอาจมีการเปลี่ยนแปลง นางปลาบู่ ปานสูงเนิน ชาวบ้านบ้านนาแกที่รับช่วงการผลิตทอดผ้าไหมจากโรงงานในปักธงไชยมาทำที่หมู่บ้านของตนคง ให้ทัศนะว่า

"ปี ๒๕๒๐ รายได้ที่เป็นค่าแรงงานก็นับว่าสูงอยู่ แต่เดี๋ยวนี้เวลาผ่านมามากหลายปีแล้ว ค่าแรงก็ยังเหมือนเดิม แต่ก่อนดี แต่เดี๋ยวนี้มันไม่พอ อะไรอะไรก็แพงกันไปหมด แต่โรงงานยังให้ค่าแรงเหมือนเดิม มันไม่ไหว....

..... ฉันว่าคนที่รับงานมาทำจะพากันหนีหมด ต่อไป เพราะว่ามึงงานอื่นที่ให้เงินดีกว่านี้เยอะ"

หากพิจารณาตามสภาพข้อเท็จจริง งานรับช่วงการผลิตส่วนใหญ่จะรับมาจากโรงงานอุตสาหกรรมตามเมืองใหญ่ๆ และนับวันเมืองใหญ่ๆ เหล่านั้นจะมีโรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งกันมากขึ้น หลายๆ แห่งก็มีระบบส่งต่อการผลิตไปให้ชาวบ้านในหมู่บ้านทำ เมืองงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีมากขึ้น แต่จำนวนคนที่รับงานไปทำในหมู่บ้านมีไม่มากนัก งานใดที่ให้รายได้ไม่ดีนัก ก็มีแนวโน้มว่าชาวบ้านจะหันไปรับงานทางอื่นกันมากกว่า

ในด้านทัศนะในการพัฒนางานที่ทำของผู้รับช่วงการผลิต ส่วนมากเห็นว่าไม่จำเป็นต้องพัฒนาอะไรเพราะงานที่ทำปัจจุบันก็ได้อยู่แล้ว และมีบางส่วนที่มีจำนวนไม่ต่างกันมากนักมีความคิดว่าจะมีการพัฒนาเทคนิคการผลิตของตนเองเพื่อให้สามารถทำงานได้เร็วขึ้น และบางส่วนก็ต้องการจะพัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้มีคุณภาพดีขึ้น

สำหรับความต้องการที่ประสงค์จะได้รับจากหน่วยงานของรัฐในการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ทำอยู่ ส่วนใหญ่ต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้ามามีบทบาทในด้านการช่วยเหลือเจรจาให้ค่าแรงเพิ่มขึ้น หรือในความหมายก็คือส่วนต่างของมูลค่าเพิ่มที่ผลิตได้ให้มีมูลค่าสูงขึ้น ซึ่งหมายถึงว่าพวกเขาจะมีรายได้สูงขึ้นด้วยนั่นเอง และบางส่วนก็ต้องการให้มีการพัฒนาหมู่บ้านให้มีการคมนาคมสื่อสารที่สะดวกขึ้น จะได้สามารถไปติดต่อรับงานรวมทั้งโรงงานต่างๆ ก็สามารถเดินทางเข้ามาติดต่อได้สะดวก ซึ่งจะมีผลทำให้มีงานมากขึ้น หรือมีรายได้มากขึ้นนั่นเอง

ส่วนความคาดหวังในชีวิตในอนาคตของผู้รับช่วงการผลิต ส่วนใหญ่คาดหวังจากพื้นที่ทำการเกษตรใหญ่ขึ้นสามารถทำกินเลี้ยงตัวได้อย่างมั่นคง รองลงไปคืออยากมีบ้านและมีสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านอย่างเพียงพอ แปลความได้ว่า สิ่งที่คุณรับช่วงการผลิตทำอยู่ในปัจจุบัน หรือการรับงานอุตสาหกรรมมาทำในปัจจุบัน ต้องการเพียงเพื่อมีเงินเก็บแล้วจะนำไปซื้อที่ดินทำกิน และปลูกบ้านให้ได้ เป็นที่น่าสังเกตว่าจะมีส่วนน้อยของผู้ผลิตเหล่านี้ที่คิดถึงการนำรายได้ที่ได้ไปพัฒนาเพื่อให้พวกเขาสามารถรับงานมาทำได้มากขึ้น เช่น การพัฒนาที่ทอผ้า การพัฒนาจักรเย็บผ้า ฯลฯ โดยการพัฒนางานที่ต้องการให้หน่วยงานของรัฐเข้าช่วยเท่านั้น

ในด้านการชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมงานอุตสาหกรรมที่ทำ ผู้รับช่วงการผลิตส่วนใหญ่แสดงน้ำใจประสงค์จะชักชวนญาติหรือเพื่อนๆ เข้าร่วมงานทำอุตสาหกรรมที่พวกเขาทำอยู่ด้วย อันเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น แสดงถึงความมีน้ำใจ โดยมีได้คิดถึงว่าจะเป็นการแก่งแย่งงานกันแต่อย่างใด

และในประเด็นด้านความคิดที่จะเป็นเจ้าของธุรกิจเอง ก็มีผู้รับช่วงการผลิตจำนวนไม่น้อยที่กำลังคิดถึงการเป็นเจ้าของธุรกิจเองเมื่อมีทุน แต่ก็มีส่วนไม่ต้องการเพราะไม่อยากเสี่ยงและกลัวขาดทุน รายละเอียดแสดงในตาราง ๒๕

ตาราง ๒๕ แสดงทัศนคติในการพัฒนางานที่ทำของผู้รับช่วงการผลิต ความคาดหวังในชีวิต และความคาดหวังที่จะเป็นเจ้าของธุรกิจ

รายการ	จำนวน (ร้อยละ)
ทัศนคติต่อการพัฒนางานที่ทำ	
ต้องการอบรมเพิ่มเติมในด้านเทคนิค	
การผลิตและทักษะทางด้านธุรกิจ	๘.๕
ต้องการทำงานให้ได้มากขึ้น	
(พัฒนาเทคนิคเพื่อให้ทำงานได้เร็วขึ้น)	๓๔.๓
ต้องการทำงานให้ดีขึ้น	
(พัฒนาคุณภาพของงานทำได้)	๑๕.๗

รายการ	จำนวน (ร้อยละ)
ไม่ต้องการพัฒนาอะไร (เพราะที่เป็นอยู่ก็ดีแล้ว)	๔๑.๕
รวม	๑๐๐.๐
ความต้องการการช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐ	
ต้องการให้ฝึกอบรมให้	๑๘.๖
ต้องการให้ช่วยเจรจาเพิ่มค่าแรง	๔๘.๖
ต้องการให้ช่วยพัฒนาหมู่บ้านที่อยู่	๓๒.๘
รวม	๑๐๐.๐
ความคาดหวังในอนาคตของชีวิต	
อยากมีบ้านเป็นของตัวเอง	๕๐.๐
อยากมีที่ดินทำการเกษตรกว้างขึ้น	๖๐.๐
อยากมีเฟอร์นิเจอร์และ สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น	๕๐.๐
รวม	๑๐๐.๐
ความตั้งใจที่จะชวนคนอื่นเข้าร่วม ในอุตสาหกรรมที่ทำอยู่	
ต้องการชักชวน (ถ้าเป็นไปได้)	๕๒.๕
ได้ชักชวนไปแล้วหลายคน	๔๗.๑
รวม	๑๐๐.๐
ความตั้งใจที่จะมีธุรกิจเป็นของตัวเอง	
อยากมีแต่ไม่มีทุนเพียงพอ	๔๐.๐
อยากมีและกำลังศึกษาลู่ทางอยู่	๑๐.๐
ไม่อยากมีเพราะกลัวขาดทุน	๕๐.๐
ไม่อยากมีเพราะไม่ชอบรับผิดชอบมาก	๓๐.๐
รวม	๑๐๐.๐

นางสุรีย์ ไพตระกูล เจ้าของโรงงานทอผ้าไหมขนาดเล็ก ผู้เคยทำอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตมาก่อน แห่งอำเภอบึงกรวย ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเลื่อนหรือยกระดับจากผู้รับช่วงการผลิตมาเป็นเจ้าของธุรกิจ ผลิตเองขายเอง ซึ่งอาจเป็นที่ต้องการของผู้รับช่วงการผลิตจากโรงงานมาทำในปัจจุบัน โดยหวังว่าจะมีรายได้ดีขึ้น ว่า

"ก็เคยเป็นคนรับงานจากโรงงานมาทำอยู่ช่วงหนึ่ง ชัก ๕ ปี เห็นจะได้ รับงานทอผ้าไหมมาทำ แต่ก็คิดว่าค่าแรงมันต่ำ ก็เลยหาช่องทางมาทำเสียเอง.....กิจการจริงๆจะว่าดีก็ดีอยู่ แต่ก็เพิ่งจะเริ่ม รายได้ดีกว่าแต่ก่อน แต่งานก็หนักกว่าแต่ก่อนด้วย.....คนที่รับงานจากโรงงานไปทำต่างก็อยากมาทำกันเองทั้งนั้นเพราะเงินดีกว่า แต่บางคนก็ทำไม่ได้เพราะไม่มีทุน ก็เลยต้องเลิกคิดกันไป"

ซึ่งแสดงว่ารายได้ที่ผู้รับช่วงการผลิตแต่ก่อนเคยเป็นที่พอใจกัน แต่ระยะหลังๆอาจไม่ค่อยพอใจเพราะรายได้ไม่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ค่าครองชีพเพิ่มขึ้น ครั้นจะทำธุรกิจหรือเป็นเจ้าของกิจการเอง ทำเองขายเอง ซึ่งรายได้น่าจะดีกว่า แต่ปัจจัยสำคัญคือทุน หากมีทุนเริ่มต้นผู้รับช่วงการผลิตหลายรายอาจจะมีศักยภาพเพียงพอที่จะทำกันเองได้

พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังที่จะเป็นเจ้าของกิจการเองของผู้รับช่วงการผลิต กับ ระยะเวลาที่รับงานจากโรงงานไปทำ หรือประสบการณ์ในการทำอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต พบว่า ผู้ที่ทำงานในอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตนานๆมีแนวโน้มอยากมีธุรกิจเป็นของตนเองมากกว่าผู้ที่เริ่มทำ ดังรายละเอียดแสดงในตาราง ๒๖

ตาราง ๒๖ ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังจะเป็นเจ้าของธุรกิจเองของผู้รับช่วงการผลิต กับระยะเวลาที่ได้ทำงานในอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต

ความคาดหวังจะเป็นเจ้าของธุรกิจ	ระยะเวลาที่ทำอุตสาหกรรมรับช่วงผลิต		
	น้อยกว่า ๕ ปี	มากกว่า ๕ ปี	รวม
ต้องการอยากทำแต่ไม่มีทุน	๑๐.๐	๓๐.๐	๔๐.๐
ต้องการอยากทำกำลังเรียนรู้อยู่	๔.๐	๖.๐	๑๐.๐
ไม่อยากทำเพราะกลัวขาดทุน	๑๐.๐	๑๐.๐	๒๐.๐
ไม่อยากทำเพราะต้องรับผิดชอบมาก	๑๐.๐	๒๐.๐	๓๐.๐
รวม	๓๔.๐	๖๖.๐	๑๐๐.๐
Chi-square	๖.๑๑๑๑๑๑	significance	๐.๑๐๖๓

อย่างไรก็ตาม ความคาดหวังของผู้รับช่วงการผลิตในการเป็นเจ้าของกิจการหรือมีธุรกิจเป็นของตนเอง อาจไม่ได้มีเพียงปัจจัยเดียวคือปัจจัยด้านระยะเวลาที่ทำงานในอุตสาหกรรมดังกล่าวเท่านั้นที่มีอิทธิพล อาจมีปัจจัยตัวอื่นๆอีก โดยการใช้เทคนิค Multiple Classification Analysis (MCA) วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพล ในกรณีนี้ พบว่า มีตัวแปร ๓ ตัวที่มีอิทธิพล อันได้แก่ ปัจจัยเรื่องรายได้จากการรับช่วงการผลิต ปัจจัยเรื่องระยะเวลาการทำงานในอุตสาหกรรมรับช่วงผลิต และปัจจัยความคาดหวังในชีวิตอนาคต ๓ ปัจจัยดังกล่าวจะเป็นกลุ่มตัวแปรต้นที่สำคัญ ที่มีความสามารถอธิบายการผันแปรของความคาดหวังจะมีธุรกิจเป็นของตนเองที่เป็นตัวแปรตามได้ถึงร้อยละ ๔๐ (Multiple R square = ๐.๔๐๐) แม้ว่าอัตราร้อยละจะต่ำกว่า ๕๐ แต่ก็ใช่อัตราที่สูงเมื่อเทียบกับตัวแปรอื่นๆหรือกลุ่มตัวแปรอื่น ตัวอย่างเช่น หากใช้ตัวแปรทางด้านรายได้ กับ ระยะเวลา จะสามารถอธิบายการผันแปรได้เพียง ร้อยละ ๑๓.๓ เท่านั้น ซึ่งแปลความได้ว่า ผู้รับช่วงการผลิตที่มีระยะเวลาที่อยู่ในอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตนาน มีความคาดหวังหรือมีแผนของชีวิต และมีรายได้พอที่จะเป็นเงินเก็บทำทุนเริ่มต้น มีแนวโน้มจะมีความหวังในการเป็นเจ้าของธุรกิจหรือมีกิจการเป็นของ

ตนเอง เพื่อให้มีรายได้มากขึ้น ไม่ต้องทำงานอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตต่อไป

หากพิจารณาในจุดนี้ ถ้าคนที่ไม่มีแผนการในชีวิต ไม่มีเงินเก็บอย่างเพียงพอ ก็ยากที่จะมีธุรกิจเป็นของตนเองได้ ในอีกแง่หนึ่ง หากมีแผนการในชีวิต มีเงินเก็บอย่างเพียงพอ แต่ประสบการณ์ในอุตสาหกรรมมีน้อย หรือมีช่วงระยะเวลาที่ทำอุตสาหกรรมรับช่วงผลิตน้อย ก็ยากที่จะไปตั้งต้นธุรกิจส่วนตัวได้เช่นกัน ดังนั้น ประสบการณ์ เงินออม และความหวังในชีวิต จึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่จะผลักดันให้ผู้รับช่วงการผลิตมีอนาคตที่ดีได้ คืออาจเป็นผู้ประกอบการที่มีรายได้ดีและมีชีวิตที่ดีขึ้น รายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิค MCA แสดงในตาราง ๒๗ และ ๒๘

ตาราง ๒๗ แสดงการวิเคราะห์ Variance : BUSS(ความคาดหวังจะมีธุรกิจเป็นของตนเอง) by INC(รายได้จากอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต) and DURTIN(ระยะเวลาการทำงานในอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต)

Source of Variation	SS	DF	MS	F	Sig.of F
Main Effects	2.333	2	1.167	5.154	0.008
INC	1.500	1	1.500	6.626	0.012
DURTIN	0.389	1	0.389	1.718	0.194
Explained	2.333	2	1.167	5.154	0.008
Residual	15.167	67	0.226		
Total	17.500	69	0.254		

Variable	N	Duration	Eta	Deviation	Beta
INC					
1,000- 2,000 บาท	63	0.06		0.05	
2,000- 5,000 บาท	7	-0.50		-0.45	
			0.33		0.30
DURTN					
น้อยกว่า ๕ ปี	21	0.17		0.12	
มากกว่า ๕ ปี	49	-0.07		-0.05	
			0.22		0.15
Multiple R squared					
					0.133
Multiple R					
					0.365

ตาราง ๒๘ แสดงการวิเคราะห์ Variance : BUSS(ความคาดหวังที่จะมีธุรกิจ
เป็นของตนเอง) by INC(รายได้จากอุตสาหกรรมรับช่วงผลิต)
DURTIN(ระยะเวลาที่ทำงานในอุตสาหกรรมรับช่วงผลิต) LHOP(ความ
คาดหวังในชีวิต)

Source of Variation	SS	DF	MS	F	Sig.of F
Main Effects	5.600	3	1.867	11.556	0.000
INC	0.000	1	0.000	0.000	1.000
DURTIN	0.933	1	0.933	5.778	0.020
LHOP	2.100	1	2.100	13.000	0.001
Explained	5.600	3	1.867	11.556	0.000
Residual	8.400	52	0.162		
Total	14.000	55	0.255		

Variation	N	Deviation	Eta	Deviation	Beta
INC					
1,000-2,000 บาท	63	0.07		0.00	
2,001-5,000 บาท	7	-0.50		0.00	
			0.38		0.00
DURTIN					
น้อยกว่า ๕ ปี	21	0.50		0.35	
มากกว่า ๕ ปี	49	-0.07		-0.05	
			0.38		0.26

Variation	N	Deviation	Eta	Deviation	Beta
LHOP					
สร้างบ้านและซื้อของ	28	-0.50		-0.45	
ซื้อที่ทำเกษตร	42	0.17		0.15	
			0.58		0.52
Multiple R square					
					0.400
Multiple R					
					0.632

จากการวิเคราะห์ข้างต้นพบว่าผู้ประกอบการบางส่วนในปัจจุบันมาจากผู้รับช่วงการผลิตในอดีต กล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตสามารถผลิตผู้ประกอบการได้ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้น ก็หมายถึงว่า อุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตมีประโยชน์นอกจากจะทำให้ชาวบ้านมีรายได้แล้วยังช่วยให้มีการพัฒนาไปเป็นผู้ประกอบการได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม ปัญหาทางการตลาดก็อาจเกิดขึ้นได้ ดังเช่นที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมหมู่บ้านชนิดอื่นๆ นางแจ่มจันทร์ หอมเมืองปัก หนึ่งในผู้ประกอบการบ้านนาแก ซึ่งพัฒนามาจากผู้รับช่วงการผลิต กล่าวว่า

" การแยกตัวออกจากสัญญาของโรงงานใหญ่มาทำของเราเองก็มีปัญหาทางการตลาด ตอนที่เรากับโรงงานใหญ่ เราไม่ต้องรับผิดชอบอะไร แต่พอออกมาทำเองเราก็ต้องรับผิดชอบทั้งหมด คือรับผิดชอบคนที่รับงานกับเราไปอีกต่อหนึ่ง.....มันยากที่จะแข่งกับโรงงานใหญ่เพราะเรามีทุนน้อย อย่างดีเราก็ขายในท้องถิ่นใกล้ๆ.....อยากให้รัฐบาลช่วยเรื่องการตลาดเหมือนกัน อย่างน้อยก็จะช่วยให้อุตสาหกรรมเล็กๆ อย่างเราเติบโตขึ้นได้"

ในด้านอุตสาหกรรมซ่อมปะแหวน ไม่ปรากฏว่ามีผู้รับช่วงการผลิตรายใดพัฒนามาเป็นผู้

ประกอบการแต่อย่างใด อาจเป็นเพราะยังทำกันมาเป็นเวลาไม่นานนัก ไม่เหมือนอุตสาหกรรมทอผ้าไหมซึ่งมีมานานในภาคอีสาน และมีการรับช่วงผลิตมานานแล้ว นอกจากนั้นในพื้นที่ที่มีอุตสาหกรรมซ่อมปะแหวนก็เพิ่งจะเริ่มมีอุตสาหกรรม ดังนั้นชาวบ้านที่เพิ่งจะมีรายได้มากขึ้นก็จะเป็นการเร็วเกินไปที่จะพัฒนาไปเป็นผู้ประกอบการ เพราะทุนมีไม่มากนัก

กล่าวโดยสรุป อุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตเป็นสิ่งดีสำหรับชาวบ้านและเกษตรกรผู้ยังไม่เคยทำงานในอุตสาหกรรมมาก่อน ที่จะได้มีโอกาสหารายได้เพิ่ม เกษตรกรที่มีที่ดินน้อยในการทำการเกษตรก็ได้ประโยชน์ตรงที่สามารถมีรายได้เลี้ยงครอบครัวอย่างเพียงพอในการทำอาชีพเสริมทางอุตสาหกรรมหากที่ตั้งของหมู่บ้านอยู่ไม่ไกลจากโรงงานอุตสาหกรรมมากนัก อุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตแสดงให้เห็นการพึ่งพาประโยชน์ซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่าย ทั้งจากฝ่ายโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เองที่จะได้มีผลผลิตเพียงพอโดยไม่ต้องสร้างโรงงานใหญ่โตและไม่เสี่ยงหากกิจการหดตัวลงก็ไม่ต้องขาดทุนมาก ในขณะที่ชาวบ้านเองก็ได้ประโยชน์ตรงที่มีรายได้เสริมโดยไม่ต้องลงทุนอะไรทั้งสิ้น เพียงแต่มีเวลาทำงานซึ่งก็เป็นการใช้เวลาว่างในเคสสถานบ้านที่อยู่อาศัยของตนเอง ที่สำคัญคือในระบบนี้ผู้รับช่วงการผลิตไม่ต้องรับผิดชอบเรื่องการตลาดที่มีปัญหาเกิดขึ้นในอุตสาหกรรมหมู่บ้านทั่วไป การตลาดเป็นหน้าที่ของโรงงาน เมื่อเปรียบเทียบทางด้านรายได้ของผู้รับช่วงการผลิตก็พบว่ามีความได้ดีกว่าผู้ผลิตในอุตสาหกรรมอื่น ผู้รับช่วงการผลิตบางรายสามารถพัฒนาเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็กแล้วส่งช่วงต่อการผลิตไปให้คนอื่นต่อๆไป ถือเป็นการพัฒนาศักยภาพของชาวบ้านทางหนึ่ง ที่มีช่องทางหารายได้มากขึ้น

มีผู้รับช่วงการผลิตหลายรายปรารถนาจะเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็กในอนาคต ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคาดหวังดังกล่าวคือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับ รายได้ที่ได้จากอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตในปัจจุบัน ปัจจัยที่เกี่ยวกับระยะเวลาที่ได้ทำงานมา และปัจจัยที่เกี่ยวกับการมีความคาดหวังในชีวิต ผู้รับช่วงการผลิตที่ทำงานมานาน มีเงินเก็บอย่างเพียงพอ และมีการวางแผนหรือมีความคาดหวังในชีวิตอนาคต จะมีแนวโน้มมีความหวังจะพัฒนาไปเป็นผู้ประกอบการในอนาคตด้วย

อย่างไรก็ตามผู้รับช่วงต่อการผลิตบางรายเริ่มไม่พึงพอใจค่าแรงที่ได้รับ แต่หากในอนาคตมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น มีการแข่งขันให้ค่าแรงผู้รับช่วงต่อการผลิตมากขึ้น ก็จะทำให้รายได้ของผู้รับช่วงต่อการผลิตดีขึ้นเอง